

HAKİM TÜRKMEN

beyinsiz adam

YAZIKLAR
OLSUN

roman

BEYİNSİZ ADAM-YAZIKLAR OLSUN

Hakim Türkmen

1.

O sabah yataktan kalktığımda kendimi dev bir örümceğe dönüşmüş halde buldum. Gördüğüm rüyaların etkisi olmaydı. Belki de bu sadece pazartesi sendromunun etkisiydi ve beynim işe gitmemek için sınırları zorlayacak bir bahane bulmuştu. Hiçbir patronun kolay kolay karşı çıkamayacağı bir bahane. Fakat aynı beynin benim bir işimin olmadığını da hesaba katması gerekmez miydi? Üzerinde durmadım. Bu doğru olsa bile babaannemin hemen her durumda tekrarladığı, “İnsanlar ne sıkıntılar yaşıyor, halinize şükredin” sözünü düşündüm ve sürünerek yataktan kalktım.

Güneş, bilim insanlarının dört buçuk milyar yıldır aksatmadığını öne sürdükleri görevine yine tam vaktinde başlayalı muhtemelen dört ya da beş saat olmuştu. Sıkıca kapatıldığını düşündüğüm perdenin eksik kornişlerini fırsat bilip odayı bir Alman disipliniyle aydınlatmaktaydı.

Mutfağa doğru sallanarak yürüdüm. Çay için ocağa su koyup buzdolabına yöneldim ve bir sürprizle karşılaşmak ümidiyle kapağını açtım. Görüntü hayal kırıklığı oldu. Buzdolabı maalesef önceki gece bıraktığım gibiydi. Donmuş elektrik prizine benzeyen bir koku eşliğinde dış kısımları sararmış çeyrek kalıp beyaz peynir ve günlere meydan okuyan kırmızılığıyla bir ısırık alınmış domates. Buzdola-

bim kendisiyle aynı yıl üretilmiş akranlarından çok daha renksiz bir hayat yaşıyordu şüphesiz. İçine pek az yiyecek giriyordu ve çok fazla boş vakti vardı.

Peyniri ve domatesi alıp tezgahta dilimledim ve yatak odama yürüdüm. Babaannem yatak odasında yemek yediğimi görse muhtemelen beni azarlardı ancak kendisine o odanın aynı zamanda benim salonum, oturma odam ve misafir odam olduğunu söyledim. Ya da daha kestirme yoldan evin tek odalı olduğunu açıklardım. Bunu anlayışla karşılar ve yirmi altı yaşına gelip de böylesine bir çöplükte yaşadığım için bana saatlerce bağırıp çağırırdı. Sonra ailecek nasıl nazara geldiğimizi bir kez daha ağlayarak anlatmaya koyulurdu.

Yemekleri masaya koyup sandalyeye oturdum. Tam kendime gelememiştim ve hâlâ kendimi dev bir örümcek gibi hissediyordum. Domatesi dilimlerken bıçağı iyi kavrayamamış olmamdan ve domatesin üzerine konan sineğin tuhaf bir şekilde iştahımı artırmasından şüphelensem de üstelemedim. Her şey olacağına varırdı, gene babaannemim deyişle.

Sabahın bu vakti babaannemden bu kadar alıntı yapmak beni korkuttu. Aslında hep böyle oluyordu. Yıllarca Jean-Jacques Rousseau, Aquinalı Thomas, Sokrates okumuştum ama onların söylediklerinin hiçbiri aklıma gelmiyor, dönüp dolaşıp babaannemin laflarını hatırlıyordum. Karşılaştığım durumlara maalesef her defasında cuk oturuyordu. Bu gerçekten çok saçma ve üzerinde düşünmem gereken bir konuydu. Ayrıca her ne kadar cuk otursa da bu sözlerin pek çoğu sağlam bir kritikten geçmemiş gibiydi. Mesela

“Her şey olacağına varır” tam olarak ne demekti? Bu felsefeyi benimseyen bir kalecinin gelen topa hamle yapmamasını ya da pilotun, “Her şey olacağına varır” diyerek boş bir yolcu koltuğuna geçip uyumasını babaannem acaba nasıl karşılardı?

Kapı ziline oldukça benzeyen bir ses beni düşüncelerden sıyırdı. Bu gerçekten de bir kapı zili sesiydi. Üstelik hafızam beni yanıltmıyorsa bu benim evime aitti. Kuşun teki telaşla ötmeye başlıyor, sonra o ilk heyecanını kaybedip ağır bir tempoda devam ediyor ve nihayet çekingen bir edayla susuyor. Evet, ta kendisi. Bundan yaklaşık bir hafta önce de aynı sesi duyduğuma emindim. Kapıya doğru sendeleyerek yürüdüm.

“Kim o?”

“Benim ben.”

Kapının arkasındaki her kimse kuşkusuz doğruyu söylüyordu. Fakat bu ona kapıyı açmam için yeterli değildi. Soruyu yineledim.

“Kim?”

“Benim ben.”

Hafif çatalı, boğuk bir sesi vardı. Kırk beş ya da elli yaşlarında olmalıydı. Sesinde biraz buyurgan, biraz sabırsız bir ton vardı. Aslında bütün bu tanıma çabalarına gerek yoktu. Bu ev sahibimin sesiydi ve onu gayet iyi tanıyordum.

“Buyurun Hayati Bey?” dedim, sesim dönerci gibi çıkmıştı.

“Kırayı almaya geldim.”

Buraya kadar gelmesi için gayet yerinde bir sebebi. Fakat son beş aydır aynı hareketi yapıp herhangi bir sonuç alamadığı halde ısrar etmesi tuhaftı. Açıkça ortadaydı ki kirayı vermiyordum ama Hayati Bey istatistik biliminin ortaya koyduğu sonuçlarla zerre kadar ilgilenmiyordu.

“Şu an kirayı vermek için kendimi hazır hissetmiyorum,” dedim uysalca.

“Bir zahmet kapıyı açar mısın?” diye iğneledi derin bir nefes verişten sonra.

Zemin katta müstakil girişe sahip dairede oturmanın en kötü tarafı işte bu. Bir apartmanın beşinci katında otursanız gelenin kim olduğunu apartman girişindeyken öğrenip o yukarı çıkana kadar zaman kazanabilirsiniz. Örneğin gelen kişi sevgilinizse aynanın karşısına geçip daha güzel görünmek adına hazırlanabilirsiniz yahut gelen silahlı biri ise ve sizi öldürme niyeti taşıyorsa ev aletlerinden ilkel silahlar yapmak veya yangın merdiveninden kaçmak için dolu dolu birkaç dakikanız olur. Ama kahretsin, müstakil girişli elli metrekarelik bir zemin kat dairede oturuyordum ve fena halde hazırlıksız yakalanmıştım.

Kapıyı yavaşça açtım, güneş teklifsizce ve hiç vakit kaybetmeden tam bir Alman disipliniyle gözlerimi kamaştırdı. Ev sahibim karşımda duruyordu. Seyrek beyaz saçları terden ıslanmış, yer yer örgütlenip alınına dökülmüşlerdi. Öfkesini gizlemeye uğraşiyor havası vardı Hayati Bey’de. Yüzüme bir böcekmişim gibi baktı. Acaba gerçekten de bir örümceğe mi dönüşmüştüm? Ev sahibimin bakışı, “Evet, sen gerçekten de trake solunumu yapan iğrenç bir yaratıksın!” diyordu. Fakat diğer taraftan ayakkabısını eline alıp kafama

indirmek gibi bir eyleme girişmemiştir. Ayrıca insanlar evlerinde yaşayan örümceklerden çoğunlukla kira istemezler. Üstelik bu, beş ay boyunca ödemeye yanaşmayan bir sekiz bacaklıysa.

“Beş ay oldu. Tam beş ay! Bir ev sahibi için beş ay boyunca kira alamamanın yaratabileceği yıkım hakkında bir fikrin var mı?” Öfkesine hafiften dokunaklı bir ton eklenmişti bu sefer.

“Hiç düşünmedim,” diye cevapladım.

“Bak, benim de kendime göre ödemelerim var. Elektrik faturam, su faturam, cep telefonum senden gelecek paraya bağlı.”

Birkaç saniye kıpırdamadan gözlerine baktım.

“Bu ödemeleri benden gelecek paraya bağlamamanızı tavsiye ederim. Nitekim kirayı ödemediğim açıkça ortada. Boşu boşuna mağdur olmanızı istemem. Öte yandan ben de kirayı ödeyemediğime çok şaşırıyorum. Ortada anlam veremediğim bir tuhafılık var. Bunun üzerinde kafa yoracağım.”

“Herhangi bir işte çalışmıyor olman sence bunun bir sebebi olabilir mi?” Gene iğneleyici üslubunu takınmıştı.

“Herhangi bir işte çalışmadığımı iddia etmek çok ağır bir itham olur,” diye cevap verdim kendimden emin bir tavırla. “Ben şu an pek çok iş yapıyorum. Sorun şu ki bunlar için bana herhangi bir ödeme yapılmıyor.”

Ümitsizce derin bir nefes alıp sesli biçimde verdi. “Ne zaman ödeyebilirsin?” diye sordu sessizce ve bıkkın bir tonda.

“Bu soruyu bana defalarca sordunuz, her defasında bilmediğimi söyledim. Size hiçbir bilimsel temele dayanmayan bir tarih sallayabilirim. Eğer bu sizi mutlu edecekse, hımmm, 17 Eylül diyelim. Ama dediğim gibi bu tamamen sallamak olur. Size en yakın zamanda, kirayı ödeyebileceğim tarihi söyleyebileceğim net bir tarih vermeye çalışacağım. Umarım biraz olsun rahatlamışsınızdır.”

Kafasını biraz kaldırıp gözlerime baktı. En ufak bir rahatlama belirtisi görünmüyordu. Hiçbir şey söylemedi, döndü ve kafasını iki yana sallayarak uzaklaştı.

Arkasından bir süre baktım. Kararlı bir yapısı vardı. Muhtemelen şu ‘Üşenme, Erteleme, Vazgeçme’ veya ‘8 Dakikada Evet Dedirtme Sanatı’ kitaplarından okuyordu. Her gelişinden önce kitapları ona asla vazgeçmemesini öğütliyordu şüphesiz. Atladığı şey o kitaplardan bende de bulunduğuydü. Ve benim okuduklarımda bunlara ek olarak birinden beş ay boyunca kira alamıyorsan hatayı biraz da kendinde araman gerektiği öğütleniyordu.

Kapıyı kapatıp odaya döndüğümde çayı demlemediğimi hatırladım. Allah kahretsin! Nasıl böyle bir hata yapmıştım. Telaşla mutfağa koştuğumda alüminyum çaydanlık-taki suyun kaynamaktan bıktığını ifade eden tıslamasıyla karşılaştım. Biraz daha geç kalsam çaydanlığın dibi tutacakmış. Yeniden su doldurup ocağın altını yaktım. Salona gelip tekli koltuğa yığıldım. Uyanalı bir saati geçmemişti ama şimdiden yorucu bir gün olmuştu. Yataktan kalkma, kahvaltı hazırlama, ev sahibiyile oldukça yoğun ve yıpratıcı bir kira sohbeti, üstüne üstlük çayı demlemeyi unutmanın ve bir örümceğe dönüşmüş olma ihtimalinin stresi... Sıkı

bir tatile ihtiyacım vardı. Tatil içinse çalışmaya. Ama bir tatil yapmadan çalışacak durumda hissetmiyordum kendimi. Bu kısır döngü beni ayrıca yıprattı.

Özellikle son bir haftadır yoğunlaşan iş arama çabalarımın bende tükenmişlik sendromu adı verilen hastalığa sebep olduğunu hissediyordum. Elbette doktora gitsem banka hesabımda onurlu bir miktarda para olmadığından yaşadığım duruma tükenmişlik sendromu adını vermesi için birkaç bin lira daha para kazanmam gerektiğini söylerdi bana. Yıllık geliriniz, hastalığınıza isim verirken dikkate alınan bir ölçüt. Babası yılda seksen bin lira kazanan haşarı çocuğa, annesinin bir miktar gururla bahsettiği hiperaktif teşhisi konurken; babası işsiz olan haşarı çocuğa ise burada bahsedemeyeceğim ve tıpla uzaktan yakından alakası olmayan birtakım teşhisler konulabiliyor.

“Çocukların canı cehenneme, şu an düşünmem gereken daha önemli şeyler var!” dedim koltuğumda iyice yayılırken. Sonra bunun biraz ağır kaçtığı fark ettim. Çocukların suçu yoktu, maksadımı aşmıştım. Ayrıca düşünmem gereken daha önemli şeyler var, derken tam olarak neyi kastettiğimi de bilmiyordum. Çayı demlemek için kalkarken kendi kendime sözümü nasıl geri alabileceğimi düşündüm. Ortada özür dilenecek birilerinin olmaması üzücüydü.

2.

Ayağa henüz kalkmıştım ki çok ilginç bir hadise meydana geldi. Kapım, tarihte ilk defa aynı gün içinde ikinci kez çalındı. Zil kuşu yine heyecanla başladığı ötmesini ağır tempoda devam ettirip sonlara doğru sözleri unuttu. Kapıya doğru yürüdüm.

“Kim o?”

“Benim ben.”

Kapıların cep telefonlarına göre en olumsuz yönü buydu. Açmak zorundaydınız.

Ev sahibimi karşımda aynı şekilde buldum. Sadece biraz daha terlemiş ve biraz daha kaygılı görünüyordu.

“Eve doğru yürürken biraz önce yaptığımız konuşmada kiranın ödenmesi noktasında belirgin bir ilerleme kaydetmediğimizi fark ettim,” dedi. Önceden hazırlanmış bir cümleye benziyordu bu. Devam etmesi için ona fırsat verdim.

“Bak, eğer evimin kirasını ödeyemiyorsan,” dedi, alnında sayıları gittikçe artan saçlarını eliyle olmaları gereken yere doğru iterken, “kirasını ödeyebileceğin daha uygun bir eve taşınmaya ne dersin?”

“Böyle bir evin varlığından şüpheliyim,” dedim kararlı bir tonda.

“Nasıl yani?” diye sordu hayal kırıklığıyla.

Çünkü bu imkansızdı. Üsküdar’da kirası bundan daha uygun bir ev yoktu. Küçüktü, bakımsızdı ve çirkindi. Bu daire için gazeteye ilan verilecek olsa dürüst bir emlakçı şunları yazardı:

“Metrobüse olabilecek en uzak mesafede, deniz manzarası olmayan, ısı yalıtımı bulunmayan, kapıları 1973’te değişmiş, içi bakım isteyen, badanası yapılmamış, aile apartmanı olmaktan son derece uzak, site içerisinde olmayan, ebeveyn banyosuz, ulaşım sorunu olan, sobalı, krediye uygun olmayan, görülmeye değmez 1+0 daire. Not: 1+0’daki 1’den çok emin değiliz, düşündüğünüz gibi bir 1 olmayabilir.”

Elbette bu ilanı hiçbir zaman gazetede göremezdiniz zira dürüst emlakçıların tamamına yakını iflas edip başka sektörlere atılmışlardı. Fakat bu yaprak dökümü emlak sektöründe çok çok küçük, bilimsel formüllerde ihmal edilebilir diye nitelenen bir azalmaya sebep olmuştu. Daha açık konuşmak gerekirse tek bir iflas yahut sektör değiştirme vakası yaşanmamıştı.

Bütün olumsuzluklar bir yana ev aşırı derecede küçüktü. Elinize bir elektrikli süpürge alıp evin tam ortasında bir sandalyeye oturduğunuzda yerinizden kalkmadan bütün daireyi temizleyebildiniz. Apartmanın planını çizen mimar, söylenenlere göre, burayı iki araçlık bir garaj olarak düşünmüş fakat binayı yaptıran adam inşaat tamamlandıktan sonra içine birkaç kapı ve musluk ekleyerek gelir

getirecek bir yere dönüştürmüştü. İnsanlar otomobillerini park etmek istiyorlarsa kaldırımlar ne güne duruyordu?

“Bakın, probleme yanlış noktadan yaklaşıyorsunuz,” dedim tane tane. “Sorun benim bu evin kirasını ödeyememem değil, sorun benim genel olarak kira ödeyememem. Evinizin kirasını ödemiyorum, evet, peki başka bir yerin kirasını ödüyor muyum? Hayır. Eğer herhangi bir evin kirasını ödeyebiliyor olsaydım bu kuşkusuz sizin eviniz olurdu.”

Aklı karışmış gibiydi. Gözlerini kısarak bir süre dikkatle beni süzdü. Bunun anlamasına yardımcı olmadığını fark edince yapmaktan vazgeçti.

“Yani... demek istediğin... Bir daha tekrarlayabilir misin?”

“Eee... pek zannetmiyorum. Ama kirayı ödeyemediğimle ilgili bir şeylerden bahsediyordum.”

Elini kafasına götürdü ve saç diplerini sertçe kaşıyarak bir süre düşündü.

“Fakat ortada bir sorun olduğunu kabul ediyorsun değil mi? Çözüm için bir önerin olmayacak mı?”

Bu sefer düşünme sırası bana gelmişti. “Pas” diyecek oldum ama karşımdaki bu zavallı adamı tatmin edecek bir şeyler söylemek zorundaydım. En azından düşünüyor gibi yapmalıydım. Bunu başarmak çok zor olmadı. Gözlerimi kısıp saçlarımı kaşındım. Merakla gözlerime bakıyordu. O sırada aklıma gerçekten de bir fikir geldi. Daha doğrusu bir fikir kırıntısı. Birkaç anahtar kelime sadece. “Çalışmak, yanlış kişi, belki de o, neden olmasın” gibi. Henüz nasıl bir fikir olduğuna vakıf olmasam da anlatırken toparlarım düşün-

cesiyle konuya girdim. Kervan yolda düzülürdü, babaanne-
min deyişiyile.

“Şu an ne iş yapıyorsunuz Hayati Bey?”

Şaşırıldı. “Neden?”

“Zannediyorum herhangi bir iş yapmıyorsunuz.”

Şaşkınlığı devam ediyordu. “Evet. Nereden bildin?”

“Şu an mesai saatindeyiz ve siz hiç acele etmeden benimle konuşuyorsunuz,” dedim bir dedektif edasıyla “ayrıca yılların işsizi olarak bırakın da başka bir işsizi saniyesinde göz-
lerinden taniyayım.”

Zaman kazanmaya çalışıyordum. Bir şekilde başladığım bu konuşmanın bir yere varması gerekiyordu.

“Geçiminizi nereden sağlıyorsunuz?”

“Dört tane kirada evim var, bir de dükkan.”

“Peki daha önce herhangi bir işte çalıştınız mı?”

Bu kez hafiften kaşlarını çattı. Sohbet gitgide bir iş mülakatına dönüşüyordu. İş mülakatı... Bu iki kelime beynimin çeşitli noktalarında birtakım hareketlenmeler yarattıysa da herhangi bir sonuç çıkarmayı başaramadı.

“Ben... Hamburg Gülickstadt’da on altı sene manavlık yaptım,” dedi, kaşları yeni yerlerini benimsemiş görünüyordu.

“İşte bu mükemmel!” dedim heyecanla. “Bence çözüm sizin derhal bir işe girmeniz.”

Kaşlarını biraz daha çattı, fakat alnının alt kısmında bir acı hissetmiş olmalıydı ki tekrar düzleştirdi.

“Bakın, sizin gibi birini, hele de yurt dışı deneyimi olan birini bütün süpermarketler havada kapar,” diye devam ettim coşkuyla. “Tamamının sebze-meyve reyonları var. Yurtdışı deneyiminizin bu işte nasıl bir katkısı olacağını şu an kestiremiyorum. Belki tropikal meyvelere aşinalık. Neyse, o kısmını unutun. Mühim olan şu: Bir işe girdiğinizde en az iki bin lira maaşınız olacak. Tam iki bin lira! Halbuki ben bir iş bulup çalıştığımda elinize sadece kira bedeli olan dört yüz lira geçiyor.” İyice gözlerinin içine bakarak her kelimeye vurgu yapa yapa ekledim, “Şu durumda hangimizin işe girmesinin sizin çıkarınıza olduğunu bir düşünün. İki bin lira mı, yoksa dört yüz lira mı?”

Gözlerini kıstı, kafasını aşağı eğip eliyle önce kaşlarını birleştirmeye uğraştı, sonra çenesinin yerinde olup olmadığını kontrol etmek için avucuyla sıvazladı. Her şeyin yolunda olduğunu anlayınca kafasını kaldırıp bana baktı. Yüzündeki ifade dünyanın bütün sorumluluğunu taşıyor gibiydi.

“Aslına bakarsan... şimdi... doğruya doğru... yani... söylediklerin mantıklı gibi ama... gene de beni rahatsız eden bir şey var bu çözümde...”

“Fazladan bin altı yüz lira kazanmak mı?”

‘Yedi Dakikada Evet Dedirtme Sanatı’ kitabının en can alıcı kısmı “Muhatabın düşünmesine fırsat vermemek”ti. Bu benim favori kitabımdı. ‘Sekiz Dakikada Evet Dedirtme Sanatı’ çok tutup en çok satanlara girince, yazarı bu kez kendi rekorunu bir dakika geliştirdiği ‘Yedi Dakikada

Evet Dedirtme Sanatı'nı piyasaya sürmüştü. Bu da tahmin edildiği gibi en çok satanlara girmişti. Yazar, Teksas'taki en büyük malikaneyi satın alabilecek kadar para kazandığını ve aslında şu an orada oturduğunu fark edince yeni arayışlara girmiş, biraz fantezi sayılabilecek 'Bir Buçuk Dakikada Karşıdakine Ben Bir Aptalım Dedirtme Sanatı' kitabını yayımlayınca eleştirmenlerin gazabına uğramıştı. Bu onun için düşünün başlangıcı oldu. Üstelik malikanesinde sıkma portakal suyunu içerken bir gazeteye verdiği röportajda boş bulunup, "Kişisel Gelişim kitapları size nasıl çok büyük paralar kazanacağınızı anlatır, ancak asıl mesaj kitabın arka kapağının sağ alt tarafında gizlidir. Fiyat kısmından bahsediyorum. Dikkatli bir okuyucu elindeki kitabı tam olarak anladiysa dünyada kolay yoldan büyük paralar kazanmanın kişisel gelişim kitapları yazmak olduğunu fark edecektir," deyip işin sırrını açığa vurunca dünyada on binlerce işsiz, yeteneksiz, herhangi bir başarısı olmayan insan kişisel gelişim kitapları yazmaya koyulmuştu. Bu, Big Bang'den sonra kainatın şahit olduğu en büyük patlamalardan biriydi. Yazarın son yıllarını büyük sefalet içinde geçirdiği anlatılır.

"Fazladan... bin dört yüz lira... bu gerçekten..." Kekelemeye başlamıştı neredeyse.

Elimi omzuna koydum, "Siz bunu bir düşünün, kararınızı verdiğinizde ben burada olacağım," dedim babacan bir tavırla.

Belli belirsiz kafasını öne doğru salladı, yavaşça arkasını döndü ve lüzumundan fazla kan emmiş bir sivrisinek gibi sendeleyerek gitti.

Kapıyı kapattım ve sırtımı kapıya yaslar yaslamaz aklıma beni panikleteceğini tahmin ettiğim birkaç düşünce aynı anda geldi. Çayı demlememiştim, bugün babaannemin doğum günüydü ve şu anda bir işe alım mülakatında olmam gerekiyordu.

Hangisine önce paniklemem gerektiği hakkında iki saniye kadar düşündüm ve her ne kadar en önemsizi gibi görünse de dibindeki suyun bitip evin komple yanmasına sebep olma kapasitesiyle çayın altı galip geldi. Onu kutlamak ve altını söndürmek üzere mutfığa fırladım. Evin küçüklüğü şu durumda avantaja dönüşmüştü. İki adım atıp elimi uzatarak ocağı kapattım. Çaydanlıktaki su bitmişti, dipteki kireçler bile buharlaşmaya uğraşıyorlardı. Onları sakinleştirmek amacıyla musluğun altına tuttum. Gereğinden fazla bir tepkiyle homurdanıp üzerlerine gelen suyu püskürttüler.

Saate baktım. İkiyi on geçiyordu. Eğer şansım yaver giderse on beş-yirmi dakika geç kalsam da mülakata yetişebilirdim. Paniklemem gereken bir konu daha vardı. Ancak ne kadar kendimi zorlasam da babaannemin doğum günü ile ilgili herhangi bir panik duygusu yaşayamadım. Mutfak tezgahındaki kitabımı kapıp dışarı fırladım.